

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Jany Vyletové a soudců JUDr. Anny Grimové a Mgr. Tímmy Šmehlíka ve věci

žalobkyně: **Česká republika - Úřad práce České republiky**, IČO 72496991
sídlem Dobrovského 1278/25, 170 00 Praha 7

proti
žalované: **bfz o.p.s.**, IČO 27966119
sídlem Provaznická 425/16, 350 02 Cheb
zastoupená advokátem Mgr. Liborem Duškem
sídlem K Nemocnici 2375/2, 350 02 Cheb

o 480 000 Kč s příslušenstvím

o odvolání žalovaného proti rozsudku Okresního soudu v Chebu ze dne 15. 3. 2018,
č. j. 8 C 339/2016-172

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně se potvrzuje.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci náhradu nákladů odvolacího řízení ve výši 300 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Soud prvního stupně výrokem I napadeného rozsudku žalobě vyhověl a žalovanému uložil povinnost zaplatit žalobci 480 000 Kč se zákonným úrokem z prodlení od 19. 7. 2016 do zaplacení. Výrokem II a III pak žalovanému uložil, aby zaplatil žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 600 Kč a státu soudní poplatek ve výši 24 000 Kč. Po skutkové stránce uzavřel, že

Shodu s prvopisem potvrzuje Ludmila Velková.

žalovaný jako vítěz v žalobcem vyhlášené veřejné zakázce s ním dne 6. 11. 2014 uzavřel smlouvu o poskytování služeb v rámci „Mikroregiony v Libereckém kraji“, kde se zavázal realizovat smlouvenou činnost za dohodnutou odměnu. Splnění povinnosti zajistit v rámci indikátoru „Uplatnění na trhu práce – SÚPM“ (společensky účelné pracovní místo) 35 fyzických osob bylo utvrzeno smluvní pokutou ve výši 20 000 Kč za každou chybějící osobu. Žalovaný nesplnil tento počet o mezi účastníky nesporných 24 osob. Po právní stránce soud prvního stupně zhodnotil účastníky řízení uzavřenou smlouvu jako platnou. Stejně tak ujednání o smluvní pokutě bylo v souladu s § 2048 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (o. z.) a svým obsahem a účelem odpovídalo dobrým mravům a zákonu ve smyslu § 547 o. z. a také pravidlům poctivého obchodního styku. Jako nedůvodný odmítl argument žalovaného, že žalobce se zmenšením území, na kterém mohl nabízet služby, dopustil nepoctivého jednání podle § 1729 o. z. K tomu uvedl, že žalovaný mohl po zjištění, že žalobce nepodepsal dodatek č. 1 smlouvy týkající se regionu České Lípy a Železného Brodu, smlouvu odmítnout, neboť ze strany žalobce šlo o nový návrh podle § 1740 odst. 2 o. z. Jestliže tak neučinil a smlouvu začal plnit, projevil s ní souhlas. Pokud měl žalovaný za to, že změna založila zvlášť hrubý nepoměr v právech a povinnostech stran v jeho neprospěch, mohl podle § 1765 o. z. po žalobci požadovat obnovení jednání o smlouvě a v případě, že by se nedohodli, mohl se podle § 1766 domáhat rozhodnutí soudu. Přestože to byl žalobce, kdo měl poslední slovo při rozhodnutí, zda zájemce o zapojení do programu získá podporu či nikoli, a tím mohl vyvolat povinnost žalovaného hradit smluvní pokutu, v řízení nevyšlo najevo a ostatně ani žalovaným nebylo tvrzeno, že by se žalobce takto choval, a pouhá možnost se tak chovat neplatnost ujednání o smluvní pokutě nevyvolává. Stejně tak tvrzení žalovaného, že žalobce mu při nabízení SPÚM konkuroval jak délkou poskytování podpory, tak její výší, neuznal za důvodné. K tomu uvedl, že žalovaný měl riziko zvážit v době, kdy se ucházel o uzavření smlouvy. V době jejího uzavření věděl, že smlouva se vztahuje na dobu do 31. 8. 2018 a také musel vědět, že žalobce vždy počátkem roku vyhláší své vlastní programy na příslušný rok a může mu tak konkurovat. Žalobce se přitom smluvně nezavázal, že k něčemu takovému z jeho strany nedojde. Pokud žalovaný prohlášením 31 zaměstnavatelů prokazoval, že žalobcova konkurence byla pro něj značnou překážkou při plnění smlouvy, soud prvního stupně zdůraznil, že ve skutečnosti jen 4 z nich nakonec podporu získali. Soud prvního stupně neshledal důvod ani k moderaci smluvní pokuty podle § 2051 o. z. V té souvislosti uvedl, že žalovaný je právnická osoba podnikající v oblasti smlouvené činnosti a při celkovém objemu smlouvy ve výši 7 674 550 Kč a maximální smluvní pokutě ve výši 700 000 Kč není její výše nepřiměřená. S odkazem na § 1970 o. z. a § 2 nařízení vlády č. 351/2013 Sb. žalobci přiznal rovněž zákonný úrok z prodlení. O náhradě nákladů řízení rozhodl podle § 142 odst. 1 o. s. ř. a úspěšnému žalobci přiznal paušální náhradu ve výši stanovené § 1 odst. 2 vyhlášky č. 254/2015 Sb. Protože žalobce byl podle § 11 odst. 2 zákona č. 549/1991 Sb. od placení soudních poplatků osvobozen, přenesl podle § 2 odst. 3 téhož zákona poplatkovou povinnost na žalovaného.

2. Proti rozsudku podal žalovaný včas odvolání a soudu prvního stupně vytknul nesprávné skutkové zjištění a nesprávné právní posouzení věci. Nezpochybňoval, že se žalobcem uzavřel dne 6. 11. 2014 smlouvu o poskytování služeb v rámci projektu „Mikroregiony v Libereckém kraji“ a že věděl, že žalobce běžně vyhláší počátkem kalendářního roku své vlastní programy. Zdůraznil však, že jako podnikatel šel do rizika nesplnění smlouvy v důsledku objektivních skutečností, jako např. ekonomická situace, konkurence soukromých subjektů apod., ale nikoliv do rizika aktivity objednatele. Při nejlepší vůli proto nemohl předpokládat, že cca 2 měsíce po podpisu smlouvy žalobce změní podmínky SÚPM a začne mu přímo konkurovat, tedy odebírat uchazeče o zařazení do programu a zneužívat jeho informace/kontakty. Toto podle něj jednoznačně prokazuje prohlášení 31 jím náhodně vybraných zaměstnavatelů o tom, že dali přednost výhodnějším podmínkám žalobce a nic na tom nemění, že jen 4 z nich podporu získali. Už jen kvůli nim ale měla být smluvní pokuta snížena o 80 000 Kč. Kromě toho postup žalobce spočívající v neočekávané, nerovné a přímé konkurenci při umístování uchazečů na SÚPM a následné uplatnění nároku na smluvní pokutu za neplnění smlouveného indikátoru považuje za jednání v rozporu s dobrými mravy a zásadami poctivého obchodního styku, jak dovodil

Shodu s prvopisem potvrzuje Ludmila Velková.

Nejvyšší soud v rozsudku sp. zn. 32 Cdo 1281/2008 uveřejněném pod č. 17/2010 Sbírky soudních rozhodnutí a sp. zn. 23 Cdo 4388/2007. Z těchto důvodů žalovaný žádal, aby odvolací soud napadený rozsudek zrušil a vrátil k novému projednání nebo aby jej změnil a žalobu jako nedůvodnou zamítl.

3. Žalobce navrhl potvrzení rozsudku. Poukázal na to, že podle zákona č. 73/2011 Sb., o Úřadu práce České republiky, je povinen plnit úkoly aktivní politiky zaměstnanosti, jejíž součástí je i umístění uchazečů o zaměstnání za pomoci tzv. společensky účelných pracovních místa, kdy po dobu trvání dohody proplácí zaměstnavatelům vynaložené mzdové náklady. Podmínky nastavuje podle vývoje na ekonomickém trhu, poptávky zaměstnavatelů a způsobilosti uchazečů nastoupit na požadovanou pozici, pro něj i pro žalovaného byly tyto podmínky rovnocenné, resp. jediný rozdíl byl v tom, že žalovaný měl časový limit omezen dobou trvání smlouvy. Žalovanému se však snažil zajistit vhodné podmínky v tom, že místo smluvených 250 uchazečů o zaměstnání jich nakonec do projektu vstoupilo 342. Žalobce podotkl, že o umístění uchazeče o zaměstnání na SÚPM rozhoduje komise složená z několika jeho zaměstnanců a důraz se klade na dlouhodobé umístění uchazeče. Pokud jde o žalovaným předložený soupis podnikatelských subjektů, o kterých tvrdil, že jeho nabídku nepřijali s tím, že nabídka úřadu práce je pro ně výhodnější, je s podivem, že všichni jsou z okresu Jablonec nad Nisou a kromě toho 87 % z nich nebylo podpořeno žádným z nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti. To tedy vyvrací tvrzení žalovaného o nerovnosti, konkurenci a jeho zlé vůli s cílem zmařit plnění ze smlouvy. V neposlední řadě uvedl, že žalovaný se na trhu poradenství a rekvalifikačí pohybuje řadu let a zná podmínky úřadu práce a jeho nástroje aktivní politiky zaměstnanosti, proto měl vyhodnotit, zda je schopen indikátory splnit.
4. Odvolací soud po zjištění, že odvolání je přípustné (§ 201 o. s. ř.), obsahuje podstatné náležitosti (§ 205 o. s. ř.) a je podáno osobou oprávněnou a včas (§ 201 a § 204 o. s. ř.), přezkoumal rozsudek i jemu předcházející řízení v celém rozsahu (§ 212 o. s. ř.), přihlížel i k důvodům, které nebyly v odvolání uplatněny (§ 212a odst. 1 o. s. ř.), ale odvolání neshledal opodstatněným.
5. Soud prvního stupně provedl dokazování v potřebném rozsahu, důkazy zhodnotil ve vzájemných souvislostech a učinil odpovídající závěry o skutkovém stavu a rovněž s jeho právním hodnocením se odvolací soud ztotožňuje a pro stručnost na něj odkazuje.
6. Smlouva ze dne 16. 11. 2014, jejímž předmětem bylo poskytování služeb žalovaným pro žalobce v rámci projektu „Mikroregiony v Libereckém kraji“, se vztahovala na cílovou skupinu uchazečů spadajících do působnosti pracovišť Nový Bor, Frýdlant, Nové Město pod Smrkem, Jilemnice, Semily a Tanvald (tedy nikoliv pracovišť Česká Lípa a Železný Brod) s délkou evidence delší než 4 měsíce. Smyslem projektu bylo pomoci účastníkům v návratu na trh práce, proto mezi aktivity, které měl žalovaný pro žalobce zajišťovat, patřilo individuální poradenství, odborná školení v oblastech finanční gramotnosti a právního minima, kursy měkkých dovedností, rekvalifikační kursy, společensky účelná pracovní místa a nově vytvořená pracovní místa. Cena za toto plnění byla sjednána ve výši 7 674 550 Kč včetně DPH a včetně částky 1 676,20 Kč určené pro přímou podporu účastníků projektu. Realizace projektu měla být zahájena ihned po podpisu smlouvy a měla probíhat do 31. 8. 2015, tj. po dobu 10 měsíců. V čl. VIII smlouvy byla pro případ nenaplnění specifikovaných cílových indikátorů smluvna pokuta ve výši 20 000 Kč za každou jednotku, o kterou bude výsledný indikátor nižší. Jedním z těchto indikátorů nazvaný „Uplatnění na trhu práce – SÚPM“ spočíval v tom, že žalovaný zajistí umístění pro 35 osob z celkového počtu 250 účastníků projektu na SÚPM vyhrazené, čímž se rozumělo podpořená pracovní místa se mzdovým příspěvkem. Zároveň bylo dohodnuto, že „v případě objektivních důvodů pro nenaplnění požadovaných indikátorů, které nebudou na straně dodavatele ani jeho partnerů či subdodavatelů, může objednatel od vymáhání smluvní pokuty upustit“. Mezi účastníky řízení bylo nesporné, že žalovaný ze smluveného počtu 35 osob jich 24 neumístil.
7. Námitce žalovaného, že výkon práva žalobce na zaplacení smluvní pokuty je šikanózní a jako takový je v rozporu se zásadami poctivého obchodního styku (nyní § 6 až 8 o. z.), nelze

Shodu s prvopisem potvrzuje Ludmila Velková.

přisvědčit. Žalovaný rozpor spatřoval v tom, že žalobce mu ztížil splnění smlouvy tím, že v rámci jím na počátku roku 2015 vyhlášeného programu, kdy začal oslovovat uchazeče již ve věku nad 50 let (místo do té doby jím oslovovaných ve věku nad 55 let), tedy jak trefně poznamenal, z 35 smluvených oken si jich 24 sám umyl.

8. Je třeba předeslat, že nová koncepce smluvní pokuty upravená s účinností od 1. 1. 2014 v § 2048 o. z. nepřevzala ustanovení § 545 odst. 3 ObčZ 1964, ze kterého podpůrně vyplývalo, že dlužník není povinen smluvní pokutu zaplatit, jestliže porušení smluvní povinnosti nezavinil. Smluvní pokuta je nyní objektivizovaná bez možností liberace, jak soud prvního stupně správně konstatoval, a dlužník je povinen zaplatit ji bez ohledu na své zavinění. Okolnosti, za kterých smluvní povinnost poruší, nejsou z hlediska vzniku práva věřitele na zaplacení smluvní pokuty relevantní. Není však vyloučena dohoda dlužníka a věřitele, podle které bude dlužník povinen zaplatit smluvní pokutu pouze při zaviněném či úmyslném porušení smluvní povinnosti nebo naopak lze sjednat, že ji nebude povinen zaplatit, zabránila-li mu ve splnění utvrzené povinnosti vyšší moc (viz Občanský zákoník V, Závazkové právo, Hulmák a kol. Velké komentáře, Nakladatelství C. H. BECK, str. 1282).
9. V projednávaném případě se účastníci ve smlouvě dohodli na tom, že v případě objektivních důvodů, které nebudou na straně žalovaného či jeho partnerů, může žalobce od vymáhání smluvní pokuty upustit. I pokud by tedy takovým objektivním důvodem mělo být jednání žalobce, který v rámci vlastního programu část uchazečů žalovanému „přetáhl“, což ale odvolací soud neshledává, jednalo se o právo a nikoliv povinnost žalobce od smluvní pokuty upustit. Požadavek žalobce, který na přiznání smluvní pokuty trval a nehodlal z ní něco žalovanému slevovat, a to ani v případě žalovaným tvrzených 4 osob, jež doporučil konkrétním zaměstnavatelům, kteří pak ale nakonec měli smlouvu uzavřít se žalobcem s tím, že je to tak pro ně výhodnější, neodporuje dobrým mravům a ani zásadám poctivého obchodního styku. Navíc nelze přehlédnout, že žalovaný toto tvrzení ničím neprokázal a ani nespecifikoval, o které konkrétní osoby zařazené do programu, s jejichž zaměstnavateli ale nakonec uzavřel smlouvu žalobce, se mělo jednat.
10. Stejně tak pokud jde o samotnou výši smluvní pokuty, je ji třeba považovat při srovnání s částkou, za kterou se žalovaný zavázal pro žalobce plnění provést (z níž pouze cca 22 % bylo určeno na přímou podporu účastníků projektu a zbytek představoval odměnu žalovaného) a dále celkovou výši smluvní pokuty 700 000 Kč za nesplnění uvedeného indikátoru, za zcela přiměřenou. Proto odvolací soud ve shodě se soudem prvního stupně neshledal podle § 2051 o. z. důvod pro moderaci smluvní pokuty.
11. Poukaz žalovaného na zmíněná dvě rozhodnutí Nejvyššího soudu není případný, neboť na projednávanou věc je nelze, snad s výjimkou níže uvedenou, vztáhnout. V rozsudku 32 Cdo 1281/2008 Nejvyšší soud řešil otázku vztahu § 265 a § 301 zákona č. 513/91 Sb., obchodní zákoník, účinného do 31. 12. 2013 se závěrem, že pokud byla smluvní pokuta dohodnuta v nepřiměřené výši, jde o důvod pro její případnou moderaci soudem, ale nelze v tom spatřovat její rozpor se zásadami poctivého obchodního styku. V projednávané věci se o nepřiměřeně vysokou smluvní pokutu nejedná, jak je shora uvedeno a k její moderaci proto není žádný důvod. V rozsudku sp. zn. 23 Cdo 4388/2007 Nejvyšší soud posuzoval otázku, zda požadavek leasingového pronajímatele na smluvní pokutu vyúčtovanou žalovanému za to, že neplatil nájemné za užívání vozidla, nepoživá právní ochrany z důvodu jeho rozporu se zásadami poctivého obchodního styku tím, že žalovaný nemohl vozidlo řádně užívat, neboť žalobce mu nepředal tzv. velký technický průkaz vozidla. Tu pak vyřešil v neprospěch žalovaného. Na projednávanou věc z rozhodnutí lze použít závěr, podle kterého „vzniknou-li zúčastněným osobám proti sobě práva (a odpovídající povinnosti) z navzájem různých právních titulů, není zneužitím práva, pokud se jedna ze stran svých nároků domáhá, i když druhá strana svá práva neuplatňuje“. V projednávané věci postup žalobce, který v minulosti za mlčenlivého souhlasu žalovaného omezil území, na které smlouva dopadala, a v průběhu jejího plnění rozšířil okruh

uchazečů, na které se vztahoval jím zajištěný program, čímž jej zároveň snížil žalovanému, tak ani z tohoto pohledu není v rozporu s dobrými mravy či poctivým obchodním stykem, ale podle odvolacího soudu je naopak v souladu s chováním řádného hospodáře v rámci plnění úkolů, ke kterým byl zákonem zřízen.

12. Odvolací soud z toho důvodu napadený rozsudek podle § 219 o. s. ř. potvrdil, včetně správného výroku II a III o náhradě nákladů řízení a o povinnosti žalovaného zaplatit soudní poplatek za řízení na prvním stupni, neboť na něj jako na neúspěšného účastníka přešla poplatková povinnost.
13. O nákladech odvolacího řízení bylo rozhodnuto podle § 224 odst. 1 a 2, § 151 odst. 1 a § 142 odst. 1 o. s. ř. a úspěšnému žalobci byla přiznána paušální náhrada za účast při jednání odvolacího soudu ve výši 300 Kč podle vyhlášky č. 254/2015 Sb.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat dovolání za podmínek uvedených v § 237 o. s. ř. Dovolání se podává u Nejvyššího soudu, prostřednictvím soudu prvního stupně, do dvou měsíců od jeho doručení.

Plzeň dne 28. srpna 2018

JUDr. Jana Vyletová v. r.
předsedkyně senátu